

Topp 10 feil i norsk

Innledning

Dette er en uformell liste over 10 veldig vanlige feil blant mine studenter. Så kanskje jeg har oversett noen. Mine studenter bruker engelsk som primære språk til å forstå norsk.

10. Da/Når

Denne feilen er mer vanlig enn hva plassen tilsier. Men denne feilen gjøres også av noen nordmenn. Derfor er den ikke høyere. Begge ordene betyr «when» på engelsk.

Da = en gang i fortiden. E.g. Da han var her; Da jeg var barn.

Når = fremtid og rutine (også rutine i fortid).

E.g. Når han kommer skal vi jobbe; når været er pent reiser vi til stranda

09. Unge/Ungene

Adjektiv som substantiv kan av og til være forvirrende, men vanligvis skaper det ikke forvirring. En situasjon som spesielt skaper forvirring når en snakker om skole og fritid er forskjellen mellom:

Unge (adjektiv) = unge mennesker

Ungene(substantiv) = the children

Annet mindre vanlig problem er forskjellen mellom tennåring (teenager) og tiåring (a 10 year old).

08. Både/Begge

Begge ordene betyr «both» på engelsk. «Både» brukes når vi nevner flere momenter etter ordet. «Begge» bruker vi i andre kontekster.

Han jobber både fredag og lørdag.

Vi skal besøke både min tante, onkel og mine foreldre i ferien.

Vil du ha kaffe eller brus? Jeg vil ha begge.

Begge foreldrene er late.

Begge to kom for sent til intervjuet.

07. Rutine vs spesifikke ganger

En veldig vanlig feil er å forvirre mellom spesifikt tidspunkt og generelt. Vi har noen regler på norsk, men de er ikke helt 100%. Vanligvis bruker vi «om + bestemt form» for rutine. Men ikke alltid.

Om sommeren	(generelt – in the summers)	I sommer	(in this summer)
Om vinteren	(generelt – in the winters)	I vinter	(in this winter)
Om våren	(generelt – in the springs)	I vår	(in this spring)
Om høsten	(generelt – in the autumns)	I høst	(in this autumn)
Om kvelden	(generelt – in the evenings)	I kveld	(in this evening)
Om morgenen	(generelt – in the mornings)	I morges	(in last morning)
Om natta	(generelt – during night time)	I natt	(in this night)

I helgene (In the weekends) I helga (In this weekend)

Om sommeren er det vanligvis varmt her.

I sommer var det varmt her – I sommer skal det være varmt – I sommer er det varmt

06. Skulle/burde og Hadde/måtte

Disse feilene er vanlige på grunn av forvirringen med engelsk. På norsk har de disse betydningene:

Skulle : Når du hadde planer om å gjøre noe (was going to)

E.g. Jeg skulle møte ham klokka 5, men vi avlyste møtet

Burde: Når noe er hensiktsmessig, men man ikke gjør det (should, ought to)

E.g. Jeg burde jobbe mer, men jeg er for lat

Hadde: Når du eide eller var i besittelse av noe (had something – NOT had to)

E.g. Jeg hadde et møte klokka 10

Måtte: Når du var nødt til å gjøre noe (Had to ...)

Jeg måtte gå til verkstedet fordi bilen hadde problemer.

05. Til å/For å

Et problem som ikke omtales er hvordan å finne ut når man trenger “til” eller “for”. Men ofte når man allerede har funnet ut at man trenger så forvirres det i hvilken som skal brukes.

For å = in order to

E.g. Jeg ringte ham for å gi em beskjed
 Han jobbet mer for å tjene mer

Til å = i andre kontekster

E.g. Han har penger til å kjøpe ny bil
 Han mistet retten til å eie våpen

04. Bestemt/Ubestemt form ved eiendomspronomen

Et vanlig problem er ikke å bruke bestemt/ubestemt form riktig. Et problem som vanligvis ikke er stort når man er på mellomnivå.

Med genitiv form eller eiendomspronomet før substantivet så bruker man ubestemt form:

E.g. Min bil Knuts bil Ditt hus

Med eiendomspronomet etter substantivet, så bruker du bestemt form av substantivet.

E.g. Bilen min Bilen til knut Huset ditt

Med pronomen først er det mest vanlig med bestemt form av substantivet.

E.g. Den bilen Denne bilen Det huset

Samme regel brukes i situasjoner det er mulig å plassere adjektiv foran substantivet. Adjektivet blir da selvsagt i bestemt form.

E.g. Min gule bil Knuts gule bil Ditt gule hus
 Den gule bilen Denne gule bilen Det gule huset

03. Kommaregler

I begynnelsen skaper ikke kommabruk store problemer. Vanligvis er det andre problemer som krever større fokus. Etter hvert er det noen standard feil som gjøres.

På norsk bruker vi ikke komma etter korte tidsuttrykk i begynnelse av en setning. For eksempel:

IKKE: Vanligvis, det skaper problemer når ... MEN: Vanligvis skaper det problemer når ...

IKKE: For eksempel, vi reiser dit hver ... MEN: For eksempel reiser vi dit hver ...

IKKE: I tillegg, skrev han om ... MEN: I tillegg skrev han om ...

IKKE: Hver dag, drar de/de drar ... MEN: Hver dag drar de ...

Vi har regler for når vi skal bruke komma. Disse snakker jeg om i andre dokumenter. Den viktigste å nevne her er at vi bruker komma foran ordene «og», «eller» og «men» når disse starter en ny setning.

Annen regel som kan skape problemer er at vi har komma etter leddsetninger når de kommer først:

E.g. Hvis vi kommer i morgen, ... - Da jeg var barn, ... - Fordi vi ikke nådde bussen, ...

02. Au-lyd

Dette er et problem som studenter vet om. De fleste kan uttale au-lyden, men er konsekvent et problem selv blant elever på et avansert nivå. Denne lyden er i ord med «eu-» eller «au-» kombinasjoner.

E.g. Sau, august, Australia, Europa, fortau, euforisk, maur

01. Leddsetninger

Disse skaper hele tiden problemer fra A2 til C1 nivå. I begynnelsen er det vanskelig å identifisere leddsetninger, og dermed gjøres det feil også i skriftlige tekster. Etter hvert blir det få feil skriftlig, men veldig vanskelig å mestre i muntlig norsk.

Se fil om leddsetninger for å kunne identifisere dem. Kort fortalt pleier leddsetninger være dem som begynner med disse ordene og ikke er et spørsmål: **at, om, som, hvis, hvor, hvem, da, når, fordi**

I disse setningene kommer adverb på samme plass som i engelsk. De adverbene som kommer før verbet i engelsk, setningsadverb, kommer før verbet i norsk i disse setningene. Disse adverbene er blant annet: ikke, aldri, alltid, nesten alltid, ofte, sjeldent etc.

Han sier at de ofte jobber i helgene – De jobber ofte i helgene
Hvis vi ikke reiser snart, vil vi komme for sent – Vi reiser ikke snart

Det andre problemet er at man glemmer å plassere verbet først etter en leddsetning. Dette er spesielt vanskelig i muntlig. Regelen er lett å forstå, men det er vanskelig å innarbeide som rutine i muntlig norsk.

Hvis vi ikke reiser snart, vil vi komme for sent (ikke: vi vil komme)
Da jeg var barn, bodde jeg i ... (ikke: jeg bodde i)